

מועדים התשפ"ד ונתנה תוקף

Festivals 2024 Unetaneh Tokef

אלול התשפ"ג • 8/2023 • 1156

בדור האחרון זכה הפיוט להכרה בציבור הרחב, וזאת בעקבות הלחן החדש שחיבר יאיר רוזנבלום בשנת 1990. הלחן נכתב עבור אנשי קיבוץ בית השיטה, ששכלו 11 מחבריהם במלחמת יום הכיפורים, אולם עד מהרה פשט בקרב רוב חלקי העם, והוא זוכה בכל שנה לחשיפה רבה בכלי התקשורת כחלק מציון זכר חללי מלחמת יום הכיפורים.

הבול הראשון בסדרה מוקדש לשורשים הקדומים של הפיוט, והוא מציג קטע מתוך הנוסח שהתגלה בגניזה הקהירית. בשובל הבול משולב הציטוט המגדיר את מהותם של הימים הנוראים ו"ונתנה תקף קדשת היום".

הבול השני בסדרה מוקדש למסורת הקושרת את הפיוט לדמותו של רבי אמנון ממגנצא, ומציג איור של המעמד בו השמיע רבי אמנון הגוסס את הפיוט בבית הכנסת. בשובל הבול משולב הציטוט המשקף את משמעות יום הדין - "מי יחיה ומי ימות".

הבול השלישי בסדרה מוקדש ללחן החדש, שקשר את הפיוט למאורעות מלחמת יום הכיפורים. הבול מציג חייל העומד בתפילה על רקע טנק פגוע. בשובל הבול משולב הציטוט הקובע כי יש למאמין דרך להשפיע על גורלו באמצעות מעשיו הטובים ה"מעבירין את רע הגזרה".

הפיוט "ונתנה תוקף", הפותח במילים אלו, משולב בתפילה של ראש השנה ויום הכיפורים. ברבות מקהילות ישראל הוא נאמר במהלך תפילת מוסף באחד מרגעי השיא של הטקס היומי.

מילות הפיוט מבטאות את מהות ימי הדין ומשקפות את התפיסה שבראש השנה וביום הכיפורים, ימי השיא של תקופת חגי תשרי, המאמין עומד לדין בפני בורא העולם, הבוחן את מעשיו וחורץ את גורלו לשנה הקרובה: "ונתנה תקף קדשת היום כי הוא נורא ואים... ותזכר כל הנשפחות, ותפתח את ספר הזכרונות... ותפקד נפש כל חי. ותחיתר קצבה לכל ברייתו. ותכתב את גזר דינם... מי יחיה ומי ימות. מי בקצו ומי לא בקצו...".

מחד גיסא הפיוט כולל ביטויים המדגישים את שברירות קיומו של האדם ואת אפסותו לעומת האל היכול יכול: "אדם יסוד מעפר וסופו לעפר... משול כחרס הנשבר, כחציר יבש וכציץ נובל... וכאבק פורח וכחלום יעוף".

מאידך גיסא הפיוט מציע למאמין דרך לכפר על מעשיו ולהשפיע על גזר הדין: "ותשובה ותפלה וצדקה מעבירין את רע הגזרה".

מבחינה היסטורית מדובר בפיוט עתיק מאוד, ולדעת החוקרים הוא חובר בארץ ישראל במהלך התקופה הביזנטית. הנוסח הכתוב הקדום ביותר ששרד התגלה בגניזה הקהירית.

המסורת ייחסה את כתיבת הפיוט לרבי אמנון ממגנצא, וקשרה את נטיבות כתיבתו לאגדה, לפיה רבי אמנון כמעט נכשל באמונתו מכיוון שלא דחה על הסף את הצעת ההגמון המקומי שיתנצר. הוא חזר בו והביע את דבקותו באמונה היהודית, ועל כך נענש בחומרה - ידיו ורגליו נכרתו בפקודת אותו הגמון. רבי אמנון הגוסס הובא לבית הכנסת, שם חיבר את הפיוט ברגעיו האחרונים.

עיצוב בולים, מעטפה וחותמת
מאיר אשל. איור: יוסי רוזנשטיין
Stamps, FDC & Cancellation Design:
Meir Eshel. Illustration: Yossi Rosenstein

Festivals 2024 - Unetaneh Tokef

The Piyyut (liturgical poem) that begins with the words Unetaneh Tokef is part of the Rosh Hashanah and Yom Kippur prayers.

In many Jewish communities, it is recited during the Mussaf prayer, one of the high points of the daily ritual.

The words of this poem express the essence of the Days of Judgement and reflect the thought that on Rosh Hashanah and Yom Kippur, the pinnacles of the holiday period at the start of the Jewish year, believers stand before God in judgement, as He reviews their deeds and determines their fate for the upcoming year. "Let us now relate the power of this day's holiness, for it is awesome and frightening... Who remembers all that was forgotten and You will open the Book of Chronicles... You shall apportion the fixed needs of all Your creatures and inscribe their verdict... who will die at his predestined time and who before his time..."

On one hand, the poem features phrases that emphasize the fragility of human existence, and the nothingness of man as opposed to the omnipotence of God – "A man's origin is from dust and his destiny is back to dust... he is likened to a broken shard, withering grass, a fading flower... flying dust, and a fleeting dream".

On the other hand, the poem offers believers a way to atone for their actions and to affect their judgement: "But repentance, prayer and charity remove the evil of the decree".

From a historical perspective, the poem is quite ancient and according to researchers, it was composed in Eretz Israel during the Byzantine period. The earliest surviving written version was discovered in the Cairo Genizah.

Tradition attributes the poem to Rabbi Amnon of Mainz, who according to legend nearly lost his faith when he failed to reject outright an offer from the local bishop to convert to Christianity. He recanted and reiterated his devotion to Judaism, leading to severe punishment, as that same bishop ordered his hands and feet be cut off. The dying Rabbi Amnon was taken to the synagogue, where he wrote the poem in his final moments.

חותמת אירוע להופעת הבול SPECIAL CANCELLATION

Unetaneh Tokef has become widely known in recent years because of a new melody composed by Yair Rosenblum in 1990. The tune was written for the people of Kibbutz Beit Hashita, which lost 11 members in the Yom Kippur War, but it spread throughout the country and is now featured widely in memorials to all those who fell in the Yom Kippur War.

The first stamp in the series is dedicated to the poem's ancient roots, featuring a portion of the version that was discovered in the Cairo Genizah. The stamp tab incorporates a quote that defines the essence of the Days of Awe, "let us now relate the power of this day's holiness".

The second stamp in the series is dedicated to the tradition that links the poem to Rabbi Amnon of Mainz and features an illustration of the dying rabbi reciting it in the synagogue.

The stamp tab incorporates the quote that reflects the meaning of the Day of Atonement, which determines for believers "who will live and who will die".

The third stamp in the series is dedicated to the new melody that linked the poem to the events of the Yom Kippur War, and features a soldier standing in prayer against the background of a damaged tank. The stamp tab incorporates the quote that comforts the believer and determines that there is a way to affect his fate and that the actions he takes "remove the evil of the decree".

השירות הבולאי - טל: 076-8873933

שד' הרכס 21, מודיעין 7178390

The Israel Philatelic Service - Tel: 972-76-8873933

Sderot HaReches 21, Modi'in 7178390

www.israelpost.co.il * e-mail: philserv@postil.com

הנפקה: אוגוסט 2023 August 2023

מידת הבולים (מ"מ): H 30 ג / W 40 ר (מ"מ):

לוחות: 1238, 1239, 1240

בולים בגיליון: 8 Stamps per Sheet:

שבלים בגיליון: 4 Tabs per Sheet:

שיטת הדפסה: אופסט Offset Method of printing:

סימון אבטחה: מיקרוטקסט Microtext Security mark:

דפוס: Cartor Security Printing, France Printer: